

INNEN-ONNAN.

Magunkról—magunknak. A közelmúltban sokat lehetett hallani, hogy nem érdemes a pedagógus pályára menni, mert az ember a koldústarisznyának mond holtomiglant. A tanárok fitymálása már a közvéleményt is kezdi félrevezetni (színdarabban, regényben csak a karrikaturákat látjuk). A legelfogultabbak napszámos foglalkozásnak tartják. Sokszor hallani magukat műveltnek tartó emberek szájából ilyeneket: — A tanárok munkáját minden intelligens ember el tudná végezni... Az építész épít, a mezőgazdász termel, de a tanárok munkájának nincs kézzelfogható eredménye...

Sokak szemében ez azt a láttszatót keltette, hogy a tanárságban az öntudatosság s ennél fogva az önbizalom megingott! Arról vitatkozni sem lehet, hogy ez nem történt meg. Éppen ezért akarok a mi munkánk feladatára és eredményére rámutatni, hogy öntudatosabban lássuk ezeket, távolabb legyünk a mégingatól s egyúttal a feleletet is megkapják a fennebb említett kijelentések.

Abban igazuk van, hogy a mi munkánk napszámos-munka mégpedig a legnehezebbjéből. Mi vagyunk a nemzet szellemi életében a bányászok, a magyar lélek kincseinek, értékeinek a bányászai. A tanároktól függ, hogy a magyar felkiségből mennyi jut napvilágra. Nehéz munka ez: a tudatlanság tárnáiban folyik. A mi mellünk is sokszor behorpad, de nem a szén, hanem az iskolaportól.

A tanár a tudás bányászmeccsének világánál keres csillogó ércet, hogy az iskola kohójában kiolvadjon. Én azt hiszem, hogy

a mi ércünkben öntött pillérvállakon nyugszik a magyar jövő...

Ott állunk már, amint a gyermek kilép a bölcsőből. Nézzék csak, hogy tanít, nevel az óvónő, mintha melegágyat öntőzne, gyomlálna, melyben a kis emberpalánták kezdik életüket. Nézzék csak, hogy nyesik, oltják a kis vadcsémetéket az elemi- és középiskolában, hogy erősen, tisztult és kiformált lélekkel állhassanak ki az élet viharába s derékba ne törjenek a legnagyobb orkánban sem.

Mi látjuk meg a csillogó gyermekszemekben legelőször a tehetség gyémántragyogását. Nézzék meg a nagy emberek életrajzát, mindegyik kibontakozásánál ott áll a tanár.

Nemzetünknek a felemelését mostani lesújtottságából is csak a nevelőkön keresztül tartom kivihetőnek. Hatalmas regimentjét kellene képezni a tanároknak, akik a nemzet kulturájáért egy egész életet szentelnek Minden pénz, amit most puskára, ágyúra nem költhetünk, azt programosan ide kellene irányítani. A mi arzenálunk most csak a magyar lélek gazdagsága lehet.

Ezért nemcsak modern iskolákat kell építeni, hanem elsősorban olyan tanárt képezni, aki egész lélekéből, fánatikusan, ihletett pedagógus. Láttam én már olyan tanítót, aki boglyakemencés iskolában jobb eredményt mutatott fel, mint a legmodernebbül felszerelt iskola tanítója. Mindben a lélek a fontos.

Mind ezeknek az öntudatos látásával végezze apostoli munkáját minden magyar tanár, mert apos-

toli munka ez, a kultúra apostolaié. Egy modern ember előtt talán ez a legeszményibb hivatás. Azért aztán apostoli lélek is kell hozzá. Ne jöjjön erre a pályára, aki az apostoli szegénységet nem bírja, akinek a tanítás mesterség, üzlet, vagy keresetforrás. Egy jó tanár munkájának az értékét nem lehet pénzben kifejezni, vagy megfizetni. . . Aki csak anyit dolgozik, amennyit megfizetnek, az nem közénk való!

Jóakarattal értsük azonban meg, csak azzal a feltétellel hangsúlyozom az apostoli önzetlenséget, hogy akinek a tanárság megélhetése a kezében van, látja a mi munkánk fontosságát s azt nem akarja azáltal kétségessé tenni, hogy a kultúremlerhez méltó megélhetés gondjaitól nem ment fel.

Hol tehát a mi munkánk kézzelfogható eredménye? — Abban, hogy van még magyar nemzet, van kulturánk: vannak művelt, tudós, jellemes magyarok. . . Abban, hogy tudományban, művészetben nem szégyenkezünk nyugat előtt!

Végezetül eszembe jut mostani kultuszministerünknek az a mondása, hogy a mi hadügyministeriumunk most a kultuszárca. Ez összefügg az előbbiekkal s kulturálényünk tényleges elérésére és megtartására céloz. A nevelők nélkül azonban ez el sem képzelhető. Ők szórják a kultúra magjait a magyar ugarba s higyjük dacos magyar hittel, hogy ezekből a magvakból sarjadozik majd a feltámadásunk! — TÉL JÓZSEF.

Alszeghy Zsolt: Vázlatok. Mély meglátásokban gazdag tanulmányok összefogott csokrát nyújt a szerző ez újabb munkájában. Valami jóleső megnyugvás fog el

bennünket, mikor az elszélesedett, a csupán az alkotást, mint folyamatot istenítő s szentségcsinító kritikák után, amelyek legtöbbször szélső szubjektív felfogások szükséges pótmagyarázatai voltak, szigorúbb elvektől vezérelt csak az abszolút szépet szem előtt tartó esztétikai elemzéseket olvashatunk. Kiválogatott szempontjai s rátalálási aiaposan kiművelte főre valának s harmonikusan egyvűvé tartozásukkal, logikai összerendezettségükkel, továbbá hajszálig szabatos kifejezési készségével élesen határolt úton vezet belátásunkat ítéletei helyességének ismerésében. Megállapításai keresetlenek, egymásból folyók, mégis újszerűek (pl. Herczegről), nem múnúciózusok, hanem egységes képben ad író, lelkületet, alkotásokat. Nem a részleteket vesszük észre, annak ellenére, hogy finomság egyik jellemzője, hanem a képet bizonyos távlatba tolja tőlünk, ahol harmonikus összeolvadtságban, mint egészét érzékeljük, úgyesen hagyva néhol itt-ott rést, az olvasó már leszűrt ítéleteinek elhelyezésére; de mindig csak annyit, amennyit ő akar s amennyi a kiegészítéshez épen szükséges. Kevesebb határozottságot csak akkor találunk, ha az egymás mellérakott vázlatok egymásra vonatkoztatott értékének szinteltségét vizsgáljuk; nem feltűnően látszik a tanulmányok tárgyává tett írók jelentőségbeli különbsége. De hiszen az nem is lehet cél. A — csak a kiadás alkalmával — összekapcsolt vázlatok egymástól függetlenek, de bőven elegek és jók ahhoz, hogy belőlük egy későbbi kor, amelyiknek tulajdonképen a feladata: megállapítsa ez írók és költők irodalomtörténeti értékét és rangját.

Crys.